

ज्वालामूखी गाउँपालिकाको

आर्थिक बर्ष २०७४/२०७५ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

यस ज्वालामूखी गाउँपालिकाको प्रथम गाउँसभामा उपस्थित अतिथि ज्यू हरु, ज्वालामूखी गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु, साथै हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी यस समारोहमा पाल्नु भएका सबै पेशा, वर्ग, सेवा र समुहमा आवद्ध सम्पूर्ण अतिथि महानुभावहरुमा सर्वप्रथम त म ज्वालामुखि गाउँपालिकाको प्रथम जन निर्वाचित प्रमुख र गाउँपालिका परिवारको तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्दछु । संवत् २०७२ साल बैशाख १२ र २९ गतेका दिन गएको विनाशकारी भुकम्पमा परि घाइते हुनुभएका सम्पूर्ण व्यक्तिहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । साथै उक्त घटनामा परि मृत्यु हुनुभएका मृतक र देशमा लोकतान्त्रीक गणतन्त्र स्थापना गर्दै जनतालाई सार्वभौम अधिकार सम्पन्न बनाउने महान अभियानमा सहादत प्राप्त गर्नु भएका सम्पूर्ण ज्ञात, अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । घाइतेहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

प्रदेश नं ३ धादिङ जिल्लाको सदरमुकाम धादिङ बेशी देखि करिब ११ कि.मि. को दुरीमा केन्द्र रहेको यस गाउँपालिकाको पूर्व तर्फ निलकण्ठ नगरपालिका, पश्चिम तर्फ गोरखा जिल्ला, उत्तर तर्फ निलकण्ठ नगरपालिका र त्रिपुरा सुन्दरी गाउँपालिका र दक्षिण तर्फ सिद्धलेक गाउँपालिका अबस्थित छ । यस ज्वालामूखि गाउँपालिकाको जनसंख्या २०६८ सालको जनगणना अनुसार २३९६६ रहेको छ भने यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल ११४.५ वर्ग कि.मि. रहेको छ । भौगोलिक हिसाबले सदरमुकाम देखि निकट रहेको यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको कुनै पनि भु-भाग विकट अबस्थामा रहेको देखिदैन । यस गाउँपालिकाको सामिप्यमा रहेरका नेत्रावति र बुढिगण्डकीको अविरल बहावका कारण बुढिगण्डकीको सौदर्यता, चरन क्षेत्र र टारहरुको मनमोहक दृश्य तथा संस्कृतिका रुपमा रहेका जलमूखिमाइ, ढोला मण्डली, मैदी कोट, खरि कोट र चैनपुर कोट जस्ता धार्मिक, पुरातात्विक एवं पर्यटकिय प्रचुर सम्भावना बोकेको यस ज्वालामूखी गाउँपालिकाको जानकारी गराउन पाउदा गौरवान्वित भएको छु ।

स्थानीय तहमा लामो समय देखि निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु नरहेको अवस्थामा भरखरै सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचन बाट हामी निर्वाचित भएर यस गाउँपालिकाको विकासमा योगदान गर्न गा.पा.लाई तथा सम्बृद्धि तर्फ लैजान गर्नका लागि अठोट एवं उद्देश्यका साथ आएका छौ । लामो समयसम्म निर्वाचित जनप्रतिनिधि नभएको अवस्था र भर्खरै मात्र गठित यस ज्वालामुखि गाउँपालिकाको विविध समस्या, चुनौति र अवसरहरु समेत छुन् भन्ने यथार्थलाई भने नकार्न सकिदैन । यसका वावजुद पनि यस गाउँपालिका क्षेत्रको सम्बृद्धि र विकास कसरी गर्न सकिन्छ त्यस तर्फ हामी निर्वाचित पदाधिकारीहरु निकै सचेत छौ भन्ने ब्यहोरा निवेदन गर्न चाहन्छु । भर्खरै सम्पन्न भएको स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधिहरुको यस सभामा जनताको आकाँक्षा, चाहना र भावनालाई सम्बोधन गर्ने दृढ संकल्पका साथ यस गाउँसभामा आ.व. ०७४/०७५ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वजेट समेत यस सम्मानित सभा मार्फत समग्र ज्वालामूखि गाउँपालिकाका नागरिकहरु समक्ष राख्न पाउँदा म आफु र यस सभालाई गौरवान्वित ठानेको छु । यस अवसरमा हाम्रो कार्यलाई सहयोग गर्नुहुने निर्वाचित पदाधिकारीहरु, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु राजनैतिक दलका पदाधिकारीहरु, विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरु, नागरिक समाजका अभियन्ताहरु, शिक्षक, पत्रकार, समाजसेवीहरु लगायत सम्बन्धित सबै प्रति आभार व्यक्त गर्दछु ।

धादिङ जिल्लाको मध्ये भागमा अवस्थित यस गाउँपालिका विविध सम्भावना बोकेको गाउँपालिका हो, जहाँ बुँढीगण्डकी जस्तो नेपालको राष्ट्रिय गौरवको विशिष्ट एवं चर्चित जलासययुक्त जलविद्युत आयोजनाको सबै भन्दा बढी प्रभावित क्षेत्र पर्दछ भने जहाँबाट उक्त जलासय र उत्तर तर्फको मनोरम गणेश हिमाल लगायत अन्य विभिन्न हिमश्रृंखला अवलोकन गर्ने साथै दक्षिण महाभारतलेकको हहरियाली पूर्व दृश्य अवलोकनको पर्याप्त उपयुक्त स्थान रहेको छ । जसको माध्यमबाट यस गाउँपालिकामा पर्यटन, आर्थिक, सामाजिक, तथा पूर्वाधार विकास गर्न सकिने प्रबल सम्भावनाहरु रहेका छन् । बेंशी देखि पहाड सम्मको सबै प्रकारको प्राकृतिक विविधता बोकेको यस गाउँपालिका क्षेत्रमा कृषि र पर्यटनलाई नमुनाको रूपमा विकास गरी समग्र गाउँको आर्थिक, सामाजिक तथा पूर्वाधार विकासमा उल्लेखनिय योगदान हुने सम्भावना देखेको छु, जसको लागि गाउँपालिका स्तरीय आबधिक विकास योजना बनाई दिगो विकास एवं सहश्राब्दि लक्ष्य संग Tie Up हुने गरि आगामि दिनमा विकास निर्माणका कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइने ब्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष ब्यक्त गर्न चाहन्छु । यसका साथै आगामि दिनहरुमा समग्र गाउँपालिकाको एकिकृत योजना तयार गरी स्पष्ट लक्ष्य र उद्देश्यका साथ परिणाममूखि भइ अगाडि बढन आफू प्रतिबद्ध रहेको ब्यहोरा यस सम्मानित सभामार्फत समग्र ज्वालामूखि गाउँपालिकाबासीमा प्रतिबद्धता जाहेर गर्न चाहन्छु ।

आदरणीय उपस्थित माहनुभावहरु,

हामी सबै जानकार छौं, हाम्रा चाहना र आवश्यकताहरु असिमित छन्, तर स्रोत र साधन सिमित छ । सिमित स्रोत र साधनको न्यायिक वितरण तथा अत्याधिक प्रयोग बाट समग्र गाउँपालिका क्षेत्रको आम नागरिकको विकास तथा परिवर्तनको चाहना लाई सम्बोधन गर्न अधिकतम प्रयास गरिने छ । तसर्थ सिमित स्रोत र साधनलाई विनियोजन गर्दा प्राथमिकताका आधारमा योजना छनौट गरि समुदायको अधिकतम जनसहभागिता, सहकार्य तथा सामूहिक स्वार्थ र साभेदारीमा विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने अहिलेको तडकारो आवश्यकता र यथार्थ हो । यसलाई कार्यान्वयन गर्नका निम्ति सम्पूर्ण राजनैतिक दल, कर्मचारी, विभिन्न सकारी तथा गैर सरकारी संघ सस्था, विकास प्रेमी ब्यक्तित्वहरु तथा निर्वाचित गाउँपालिकाका पदाधिकारी ज्यूहरुसंग सहयोग र सहकार्यको पूर्ण अपेक्षा लिनुको साथै विश्वस्त पनि छु ।

आदरणीय उपस्थित माहनुभावहरु,

अब म यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को प्रस्ताविव उद्देश्य, नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा अपानाइएको विधि ,आधार र मार्गदर्शनका बारेमा जानकारी गाराउन चाहन्छु ।

१. ज्वालामूखी गाउँकार्यपािका बाट पारित बजेट तथा योजना तर्जुमा सम्बन्धि दिग्दर्शन २०७४,
२. ज्वालामूखी गाउँकार्यपालिकाबाट पारित कार्यभिभाजन नियमावली २०७४,
३. ज्वालामूखी गाउँकार्यपालिकाबाट पारित कार्यसम्पादन नियमावली २०७४,
४. स्थानिय निकाय श्रोत परिचालन तथा ब्यवस्थापन कार्यविधि २०६९
५. स्थानिय तह संचालन सम्बन्धि आदेश २०७४
६. अर्थ मन्त्रालयको बजेट सिलिङ
७. राजस्व परामर्श समितिले निर्धारण गरेको करका दरहरु
८. श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समितिको वार्षिक आन्तरीक आयको अनुमान

९. साविकका गा.वि.स.ले प्राथमिकतामा राखेका दिर्घकालिन महत्वका योजनाहरु
१०. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका अर्थविद , योजनाविद, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था संग आवद्ध ब्यक्तिहरुबाट प्राप्त राय सल्लाह सुभाब र परामर्श
११. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका सिफारिश ।
१२. विभिन्न विषयगत समितिका सुभाब एवं सिफारिश ।

आदरणीय उपस्थित माहनुभावहरु,

अब म यस ज्वालामूखि गाउँपालिकाले आयोजना छनौट तथा प्राथमिकताका आधारहरु निम्न बमोजिम अबलम्बन गर्नु पर्ने नितिका बारेमा जानकारी गराउन चाहान्छु ।

निम्न

१. आर्थिक विकासका हिसाबले कृषि सडक, पर्यटन सडक र खानेपानी जस्ता आयोजना ।
२. पिछडिएका क्षेत्र, वर्ग र समुदायले प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने र नयाँ रोजगारीको श्रृजना हुन सक्ने योजना तथा कार्यक्रमहरु ।
३. स्वास्थ्य र शिक्षाको उपलब्धता तथा गुणस्तरियतामा अभिवृद्धि हुने कार्यक्रमहरु ।
४. महिला तथा बालबालिकालाई प्रत्यक्ष फाइदा हुने कार्यक्रमहरु
५. वातावरण संरक्षण तथा विकास हुने कार्यक्रमहरु ।
६. विपदबाट कम क्षति पुग्ने र विपदको समयमा उद्धार गर्न सघाउ पुग्ने योजना तथा कार्यक्रमहरु ।
७. दलित, पिछडा वर्ग, जनजाति, सिमान्तकृत समुदायको रोजगारी तथा प्रतिनिधित्वलाई टेवा पुचाउने योजना तथा कार्यक्रमहरु ।
८. अधुरा र क्रमागत योजनाहरुलाई पुरा गर्ने बजेट तथा कार्यक्रमहरु ।
९. विकासको नाममा बजेट छरिने र भागवण्डामा भन्दा प्राथमिकतामा र अभियानको माध्यमबाट शिघ्र नतिजा हासिल गर्न सकिने योजना तथा कार्यक्रमहरु ।

गाउँपालिकाको दिगो विकासको लागि “शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि , पर्यटन र पूर्वाधार - सम्बद्ध ज्वालामूखीको मूल आधार” भन्ने दिर्घकालिन सोचका साथ गाउँपालिकाको दिर्घकालिन रणनिति तयार गरि सोहि अनुसार अल्पकालिन मध्यकालिन र दिर्घकालिन योजना सहित अघि बढ्नु पर्ने समय आइसकेको यथार्थ लाइ पनि यस अबसरमा जानकारी गराउन चाहान्छु

आदरणीय उपस्थित माहनुभावहरु,

अब म ज्वालामूखि गाउँपालिकाको दिर्घकालिन लक्ष्यका साथ अबलम्बन गर्ने निति तथा उदेश्यहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

क. दिर्घकालिन निति:

- एकिकृत र दिर्घकालिन विकासका लागि आबधिक पञ्च बर्षिय योजना तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्ने ।
- गाउँपालिकाको उचित भु उपयोग र आवास निति तयार गरि समुन्नत गाउँपालिकाको रुपमा विकास गर्ने ।
- गाउँपालिका क्षेत्रका समग्र विकासका लागि बृहत एकिकृत गाउँपालिका स्तरिय गाउँविकास योजना तयार गर्ने ।
- गाउँपालिका स्तरीय चक्रपथको पहिचान गरि विकास र विस्तार गर्ने ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सम्भावित करका क्षेत्रहरु पहिचान गरी करका दायरा विस्तार गर्ने ।
- गाउँपालिका भित्र पर्यटन विकास, विस्तार र सम्बर्द्धन का लागि गाउँपालिका स्तरीय पर्यटन गुरु योजना तयार गर्ने ।
- कृषिलाइ आधुनिक तथा ब्यवसायिकरण गरि रोजगारी मार्फत गरिवि न्यूनिकरणमा टेवा पुयाउने ।
- सार्वजनिक संपत्तिको पहिचान गरि संरक्षण र संबर्द्धन गर्ने ।
- सूचना प्रविधिको विकास र विस्तार गरि सार्वजनिक सेवा प्रवाह लाइ छिटो, छरितो , चुस्त , दुरुस्त र पारदर्शि बनाउने ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य, भाषा , संस्कृति, साहित्य र खेलकुदको संरक्षण एवं विकास गर्ने ।
- सार्वजनिक निजि साभेदारी निति अबलम्बन तथा कार्यान्वयनमा जोड दिइ क्षेत्रगत उपलब्धि हासिल गर्ने ।
- खानेपानी, सरसफाइ र वातावरण संरक्षणमा अगुवा एवं नमुना गाउँपालिकाको रुपमा स्थापित गर्ने ।
- सबै वडा सम्म पुग्ने गरी सडकहरु कालो पत्रे गर्ने ।
- गाउँपालिकाको उपयुक्त स्थानमा सुविधा सम्पन्न अस्पताल स्थापना गर्ने ।

ख. उदेश्य :

- विकासका पूर्वाधारहरुको पहुच र विस्तार बस्ति स्तर सम्म हुने गरि विकासका अबसरहरुलाइ अधिकतम उपयोग गर्ने अबस्थाको सुनिश्चितता गर्ने ।
- समाबेसी र समन्वायिक विकासको अबधारण मार्फत विभिन्न क्षेत्र सम्प्रदाय वर्ग र लिडको स्रोत साधनमा पहुच अभिवृद्धि गर्ने ।
- उत्पादनमुलक क्षेत्रमा व्यावसायिकता र उद्यमशिसलताको विकास एव सामाजिक परिचानमार्फत गरिवि न्यूनिकरण गर्ने ।
- विकासको दृष्टीले पाछाडी परेका वडा एवं बस्तीमा प्राथमिकताका साथ विकास कार्यक्रमलाइ पुर्वाइ जनाताको सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा रुपान्तरण गर्ने ।

- सुरक्षित एवं शुद्ध खानेपानी , सरसफाइ र स्वास्थ्य सम्बन्धि चेतनाको स्तर बृद्धि गरि दिर्घकालिन लक्ष्य प्राप्तमा टेवा पुर्‍याउने ।
- कृषि एवं पर्यटन लाई ब्यवसायीकरण गरि आयआर्जन गर्ने ।
- वातावरण मैत्रि स्थानिय शासनका सुचकहरुलाई कडाईका साथ अबलम्बन एवं कार्यान्वयन गरि वातावरण बचाउका अभियान लाइ सार्थक पार्ने गरि निति बनाइने ।
- बालमैत्रि स्थानिय शासनको प्रारुप र सुचकहरुलाई अनिवार्य रुपमा कार्यान्वयन गरि बालबालिकाको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्नको निम्त योजना छनौट प्रकृया लगायत अन्य क्षेत्रमा बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता गराइ गाउँपालिका क्षेत्रलाई बालमैत्रि गाउँपालिका घोषणा गर्ने तर्फ सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुलाई ध्यानाकर्षण गराइने छ ।
- आयोजना तथा विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सरोकारवालाहरु विच सहकार्य र समन्वय गर्दै पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र जनसहभागिता बढाइ सुशासनको प्रत्याभुति ग्यारेन्टी गर्ने ।
- राष्ट्रिय सरसफाई रणनिति २०६८ का सुचकहरु अबलम्बन गरि गाउँपालिका क्षेत्रलाई पूर्ण सरसफाईयुक्त क्षेत्र घोषणाका लागि कार्यक्रम तय गरिने छ ।
- कृषि सडक तथा व्यपारलाई सहयोग पुग्ने गरी ज्वालमुखि रिडरोड, पर्यटन मार्गको निर्माण गर्ने ।
- जैविक कृषि उत्पादन क्षेत्र घोषणा गरी राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय पर्यटकिय क्षेत्रको नमुना गन्तव्य बनाउने ।
- जैविक विविधताको पहिचान संरक्षण एवं सम्बर्धन गर्ने ।
- भुकम्पबाट क्षतिग्रस्त व्यक्तिगत संरचनाहरुलाई निर्माण वर्षको रुपमा लिई प्रथम किस्ता बुक्सकेका लाभग्राहीलाई नीजि आवास निर्माण कार्यलाई तिव्रता दिने ।
- भुकम्पबाट क्षति भई लाभग्राहीमा छुट भएको सम्बन्धमा गुनासोलाई उचित सम्बोधन गर्न आवश्यक पहल गर्ने ।
- वुढिगण्डकी परियोजनाबाट विस्थापित घरधुरी र समुदायलाई उचित स्थानमा बसोवासको व्यवस्था मिलाउन पहल गर्ने ।

आदरणीय उपस्थित माहनुभावहरु,

अब म यस ज्वालामुखी गाउँपालिका घोषणा हुनु पूर्व साविकका गा.वि.स.हरुले अबलम्बन गरेका कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क. आर्थिक विकास : साविकको गा.वि.स.हरुमा प्राप्त सिमित स्रोत र साधनबाट प्रत्यक्ष रुपमा आर्थिक विकासमा योगदान पुग्ने कार्यक्रम नभएतापनि अप्रत्यक्ष रुपमा साना तिना कार्यक्रमहरु भने सञ्चालन गरि केहि हद सम्म भए पनि आर्थिक विकास भएको ब्यहोरा अबगत गराउन चाहन्छु ।

ख. सामाजिक विकास: शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, महिला, बालबालिका, दलित, जनजाति, पिछडा वर्ग, अपाङ्गता भएका नागरिक तथा जेष्ठ नागरिकको उत्थान र विकासमा साविकका गा.वि.स.हरु मार्फत सञ्चालन हुँदै आएको कार्यक्रम तथा योजनालाई अझ परिष्कृत गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । ज्वालामुखि गाउँपालिकाले नियमित रुपमा गर्दै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्ताको वितरण गर्ने र

लक्षित वर्गको लागि विनियोजित कार्यक्रम सोही अनुसार सञ्चालन गरेको थियो । यसबाट लाभग्राहीले सामाजिक सुरक्षा भत्ता सहज रूपमा प्राप्त गरेको महशुस गरेको छु ।

ग. पूर्वाधार विकास : ज्वालामुखि गाउँपालिका (साविकका ४ वटा गा.वि.स.) क्षेत्र भित्र विगतमा निर्माण भएका धुले सडकलाई क्रमिक रूपमा स्तरोन्नती गरी बाह्रै महिना सवारी चल्न सक्ने बनाउने सोच हुँदा हुँदै पनि हाल सम्म यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र वर्षा शुरु भएपश्चात आवतजावत हुनसक्ने गरी सडकको स्तरोन्नती गर्न सकिएको छैन । जसअनुसार अधिकांस सडकहरुमा विनियोजित बजेट अनुसारको कार्य सम्पन्न भएतापनि सामान्य मर्मतमा नै सिमित रहयो । त्यस्तै गरी अन्य भौतिक पूर्वाधार निर्माणको कार्य भने विनियोजित स्रोत अनुसार सम्पन्न भएका छन् ।

घ. वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन : गत आ.व.मा वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनको लागि खासै कुनै बजेट विनियोजन भएको थिएन । यस वर्षबाट भने यसमा थप कार्य गर्नुपर्ने आवश्यकता महशुस गरेको छु । त्यस्तै भुकम्पबाट भत्केका नीजी तथा सरकारी भवनको निर्माणमा आशातित प्रगति नभएतापनि आगामी आ.व.बाट यस तर्फ विशेष कार्ययोजनाका साथ अगाडि बढिनेछ ।

ङ. संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह : गाउँपालिकाको गठन भरखर मात्र भएको अवस्थामा संस्थागत विकास गर्न आवश्यक कर्मचारी, भवन, प्रविधि तथा उपकरणको अभाव खडकिरहेको छ । खास गरी भवन नहुँदा कर्मचारीले सेवा प्रवाह गर्ने स्थान र सेवाग्राहीले सेवा लिन कठिनाई भएको महसुस गरिएको छ । यस वर्ष प्राप्त अनुदानबाट भवन निर्माण गर्न शुरु गर्नुपर्ने आवश्यकताको महसुस भएको छ । त्यस्तै गरी केन्द्र सरकारबाट कर्मचारी नियुक्ती गर्ने वा समायोजन गर्ने स्पष्ट नीति बनिनसकेकोले कर्मचारी उपलब्ध नहुँदा सेवाग्राहीलाई छिटो, छरितो र गुणस्तरिय सेवा दिन सक्ने अवस्था देखिदैन । यस तर्फ आगामि आ.व.बाट थप नयाँ सोच र प्रणाली स्थापना गरी कार्य गर्ने योजना तथा कार्यक्रम ल्याइनेछ । साथै कर्मचारी व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

च. वित्तीय व्यवस्थापन र शुसासन :

नयाँ स्थानीय तह भएकाले संस्थागत विकास भइनसकेको हुँदा वित्तीय व्यवस्थापनमा नेपाल सरकारको नीति पालना गर्ने कार्य बाहेक उल्लेखनिय रूपमा नया नीति तथा प्रविधि अपनाई वित्तीय व्यवस्थापन र शुसासन कायम गर्ने योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरीएको छैन तथापी गाउँपालिकाले सबै प्रकारका वित्तीय अनुशासन कायम हुने कार्य, समयमा नै वित्तीय प्रतिवेदन पेश गर्ने कार्य भने गर्दै आएको छ । साविकका गा.वि.स.हरुमा रहेका पेशकी बेरुज घटाउने तर्फ गाउँपालिका आगामी दिनमा क्रियाशिल हुने र यस तर्फ सबैको सहयोग हुने आशा लिएको छु ।

आदरणीय उपस्थित माहनुभावहरु,

अब म यस ज्वालामुखि गाउँपालिकाको आगामी आ.व. २०७४/२०७५ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु । नीति, बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नु पूर्व यस गाउँपालिकाको दिर्घकालिन सोच (Vision), लक्ष (Goal), उद्देश्य (Objective) को बारेमा छोटो प्रस्तुत गर्दछु ।

ज्वालामुखि गाउँपालिकाको

दिर्घकालिन सोच (Vision) : “शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि , पर्यटन र पूर्वाधार - सम्बृद्ध ज्वालामुखीको मूल आधार” रहेको छ ।

लक्ष (Goal): जैविक कृषि उत्पादन, पर्यटन र व्यापारबाट नागरिकको आयस्तरमा उल्लेखनिय रुपमा बृद्धि गर्दै पाँच वर्ष भित्रमा मध्यम आय भएका देशका नागरिक सरह बनाउने ।

उद्देश्य (Objective) : गाउँपालिकाको अल्पकालिन, मध्यकालिन र दिर्घकालिन निति तयार गरि सोही अनुसार योजना सहित अधि बढ्ने ।

आदरणीय उपस्थित माहनुभावहरु,

अब म यस ज्वालामूखी गाउँपालिकाले आ.ब.२०७४/७५ मा अबलम्बन गर्ने नितिहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क) पूर्वाधार विकास

- पाल्पा भञ्ज्याङ- हुलाक भञ्ज्याङ-, ठोला मैदी सडक, अमराई - मैदी, रातमाटे सडक, हुलाक भञ्ज्याङ-चैनपुर, बुङकोटघाट सडक, साधभञ्ज्याङ- खरि- बुङकोटघाट सडक समेटेर सहज आगमनका लागि बाह्रै महिना सवारी साधन चल्ने (All weather Rural Roads) बनाउने नीति साथै कालो पत्रे गर्ने कार्य समेत अगाडि बढाईनेछ ।
- गत आ.व. देखि सञ्चालन हुँदै आएका वा रहेका योजनाहरुलाई प्राथमिकता दिई समयमा सम्पन्न गर्ने गरी बजेटको विनियोजन गरिएको छ । सडकको मापदण्ड अनुसार सडक निर्माण गर्न पहल गर्ने, सडक स्तरोन्नती गर्ने जस्ता कार्यहरु गरिनेछ ।
- सडकहरुको नियमित मर्मत सम्भार गरी यातायात सुचारु गर्न मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था गरिनेछ । सोको लागि केही रकम विनियोजन गरिएको छ ।
- भुकम्पकिय दृष्टिकोणबाट जोखिम देखिएका संरचनाहरुको व्यवस्थापन गरिनेछ । यसको लागि राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरणसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । सडकको दाँयाबायाँ बृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ । एक घर पाँच रुख अवधारणा ल्याई बृक्षारोपण गर्ने अवधारणालाई अगाडि बढाइनेछ ।
- बुढीगण्डकी चक्रपथ तथा कोरीडोरको निर्माण गरी पर्यटक सडक निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ । यसबाट यस गाउँपालिकाको आर्थिक विकासमा उल्लेखनीय फडको मार्न सकिने अवस्था सिर्जना गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा एक सभा हल र बहुउद्देश्यीय कभर्ड हल निर्माणको लागि आवश्यक अध्ययन तथा अनुसन्धान गरिनेछ ।
- विद्युतिय शासन प्रणाली मार्फत सूचनालाई प्रबर्द्धन गर्ने नीति अनुरूप वेभसाइटको अद्यावधिक गर्ने, सूचनाहरु समय समयमा प्रकासन गर्ने तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा फ्री वाइफाइको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सुरक्षित पर्यटकिय गाउँको अवधारणाको विकास गर्दै होमस्टेलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न अध्ययन, अनुसन्धान र विविध तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै पूर्ण सुरक्षित गाउँको रुपमा विकास गरिनेछ ।

- ज्वालामूखीको पहिचान भल्कने गरी सडकका आधारभूत पूर्वाधारसहित व्यवस्थित पक्की नालासहित सडक कालोपत्रे गरी नमूना सडकको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- ज्वालामूखी गाउँपालिकाभित्रका सम्पूर्ण सडकहरूको न्यूनतम मापदण्ड (Road Norms)/सडकको क्षेत्राधिकार (Right of way) तयार गरि कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र सडकहरू व्यवस्थित विकास गर्न गाउँ यातायात गुरुयोजना (Rural Transport Master Plan-RTMP) तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । गाउँपालिकाले निर्माण गर्ने सडकहरूको वर्गीकरण गरी कालोपत्रे सडक, ग्राभेल र कच्ची सडकहरूको नामाकरण गरी उक्त सडकहरूमा पर्ने जग्गाको लगत कट्टा गर्न मालपोत तथा नापी कार्यालयसंग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- उचित स्थानमा जग्गाको व्यवस्था गरि गाउँपालिकाको सुविधा सम्पन्न भवन निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- सडक योजनाहरू सर्वे डिजाइन तथा लगत इष्टिमेट पछि मात्र सञ्चालन गरिने नीति लागू गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र आवश्यक र उचित स्थानमा पर्यटकिय हिसाबले महत्व राख्ने भ्यू टावर निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- विकास योजनाहरूमा जनसहाभागिता वापत स्थानीय जनताबाट २० प्रतिशत लागत सहभागिता अनिवार्य ब्यहोर्नु पर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- आगामी वर्ष देखि भौतिक पूर्वाधार निर्माणतर्फ कम्तिमा ५ लाख भन्दा माथिका योजना बनाउने नीतिको शुरुवात गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समितिका कुनै पनि पदाधिकारी एउटा योजना सम्पन्न भई फरफारक नभए सम्म अर्को योजनाको उपभोक्ता समितिको कुनै पनि पदमा बसेर काम गर्न नपाउने निति लाइ कडाइका साथ लागु गरिनेछ ।
- पूर्वाधार (सडक, खानेपानी, बिद्युत, सिँचाई) तर्फका नयाँ योजना कार्यक्रमलाई वार्षिक विकास कार्यक्रममा समावेश गर्दा निश्चित प्रथमिकता निर्धारण गरी उपलब्ध श्रोतबाट सम्पन्न हुनेगरी अधुरा योजनालाई सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याउने योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- बाटोघाटो, सिँचाई कूलो लागायतका भौतिक पूर्वाधारका योजना बनाउँदा भू-क्षय नहुने, पानीका मुहान एवं वन वातावरणमा प्रतिकुल असर नपर्ने गरी योजना संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- पशुबधशाला निर्माण, सिटी हल निर्माण, सडक बत्तीको व्यवस्थापन, बसपार्क व्यवस्थापन, नगरको फोहोर व्यवस्थापन कार्य अगाडि बढाइनेछ ॥
- भू-उपयोग योजना, (land pooling) कार्यक्रम, आवधिक वार्षिक योजना, राष्ट्रिय भवन संहिता, सडक मापदण्ड निर्धारणजस्ता कार्यक्रम तयार गरी लागु गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।

- गाउँपालिका विकास सम्बन्धी विस्तृत अध्ययन अनुसन्धान गरी व्यवस्थित तथा वैज्ञानिक गाउँ विकास (Town Planning) को नीति लिइनेछ ।
- आवधिक गा.पा. विकास योजनाको लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा सूचकहरूसंग तालमेल तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शनलाई समेत पालन गरी योजना बनाउने ।
- सडक निर्माणको नयाँ ट्रयाक खोल्दा विनियोजित बजेटको कम्तीमा ३ प्रतिशत रकम विनियोजन गरी बातावरण संरक्षणमा खर्च गर्नु पर्ने छ।
- गाउँपालिकाको सवै वडा र वस्तीमा विद्युत विस्तारको कार्यलाई अन्तिम रूप दिइनेछ साथै सवै काठको पोललाई फलामे स्टिल पोलका परिणत गरि आवश्यक स्थानमा थप ट्रान्समिटरको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सडक निर्माण गर्दा खानेपानी, सिंचाइ तथा अन्य पूर्वाधार योजनाहरूमा क्षति पुऱ्याएको अवस्थामा सोही योजना संचालन गर्ने निकाय बाटै पुनः निर्माण गर्नु पर्नेछ । सडक निर्माण गर्दा विद्युत पोल तथा तारलाई असर पर्ने भएमा सम्बन्धित कार्यालयसंग समन्वय र सहमति गरेर मात्र ग्रामिण विद्युतीकरण कार्यलाई अगाडी वढाइनेछ ।
- सडक निर्माण गर्न भारिउपकरण जस्तै: डोजर, स्काभेटर, जे.सि.वी. प्रयोग गर्दा जिल्ला वन कार्यालय सँगको समन्वयमा कार्य गर्ने गरी योजना बनाइनेछ ।
- विगत आर्थिक वर्षहरूमा संचालन भएका क्रमागत योजनालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- खाद्य सुरक्षा अनुकूल योजना निर्माण गरिनेछ ।
- उपभोक्ता तथा ठेक्कापट्टाबाट हुने निर्माण कार्यको अन्तिम रकम भूक्तानी दिँदा सार्वजनिक परिक्षण र सम्बन्धित योजनाको अनुगमन समितिको सिफारिस समेतलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समितिले गर्ने आयोजना/योजनाको निर्माण कार्य ठेक्काद्वारा गर्ने गराइने गरेको पाइएमा यस्तो कार्यलाई कडाइका साथ अनुगमन गरी यस प्रकारको कार्यलाई पूर्ण निरुत्साहित गरिनेछ ।
- भुकम्प प्रतिरोधात्मक पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिने गाउँपालीका क्षेत्रको भवन निर्माणमा अनिवार्य रूपमा पालना गर्ने ।
- उपभोक्ता समितिबाट काम गराउदाँ अनिवार्य रूपमा सार्वजानीक लेखापरिक्षण गर्ने कार्यलाई प्रथामिकता दिने
- स्वीकृत कार्यक्रमहरू आ.वको माघ मसान्त भित्र संभौता गरि जेष्ठ मसान्त भित्र सार्वजानीक लेखा परिक्षण गराई जाचँपास र फरफारक गर्ने कार्यलाई अगाडि वढाइनेछ ।
- विकास निर्माणका काममा सकेसम्म स्थानीय श्रमप्रधान प्रविधिलाई जोड दिने र कार्यक्रमको सञ्चलान र मर्मत संभारको कार्य समुदायबाट नै गर्ने कार्यको शुरुवात गर्ने ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र यस अघि सडकको क्षेत्राधिकारको अबलम्बन तथा साँध सिमाना लगायत कुनै पनि विषयमा विवाद एवं किचलो नभइ निर्माण सम्पन्न भइसकेका घर भवनको नियमानुसार शुल्क लिई नक्सा प्रमाणित गरिनेछ र यस पछि निर्माण हुने घर, भवनको लागि नियमानुसारको प्रक्रिया पूरा गरि घर, भवन निर्माण पूर्व नै अनिवार्य रूपमा नक्सा पास गर्नु पर्ने कार्यलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।

- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधार तर्फ प्रयोग हुने भारी उपकरण (डोजर, जे.सि.वी., रोलर, एक्जाभेटर) अनिवार्य रूपमा गाउँपालिकामा नियमानुसार सूचिकृत भएको लाई मात्र प्रयोग गर्न दिइने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- रु. एकलाख भन्दा माथिका योजनाका लागि योजना स्थलमा अनिवार्य रूपमा योजना सूचना पाटी राख्नु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधारमा गा.पा.को भारी उपकरण प्रयोग गरि “ज्वालामुखी को पूजा ज्वालामुखी भित्रै” भन्ने नारालाइ कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र उपयुक्त स्थानको खोजि गरि land fill site निर्माणको पूर्वाधार तयार गरि निर्माण कार्य अधि बढाइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक, पर्ति, ऐलानी जग्गाहरुको पहिचान गरी संरक्षण गर्ने कार्यक्रम ल्याइने छ । यस तर्फ सरोकारवाला सबैको सहयोग हुने अपेक्षा लिएको छु ।

ख) सामाजिक विकास

- ज्वालामुखि गाउँपालिकामा आवद्ध साविकका गा.वि.स.हरु खुला दिशा मुक्त घोषणा भइसकेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै आगामी दिनमा यस गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाइ युक्त गाउँपालिका घोषणा गर्न पहल गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकालाई बालमैत्री गाउँ घोषणा गर्न पुरा गर्नुपर्ने सबै सूचकहरुको बारेमा सम्बद्ध सबै सरोकार निकाय र समुदाय विच सहकार्य गर्दै आवश्यक पूर्वाधार विकास सहित, सामाजिक विकास गतिविधि गर्न यसै आर्थिक वर्षबाट तदारुकताका साथ कार्यक्रम तथा योजना सञ्चालन गरी आगामि तिन वर्ष भित्र बालमैत्री गाउँ घोषणा गर्ने गरी कार्यक्रम तथा योजनाहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा एक सुविधा सम्पन्न अस्पताल स्थापना गर्ने तर्फ योजना बनाई यसै आ.व.बाट शुरु गरिनेछ । हरेक वडामा स्वास्थ्य चौकी सञ्चालन गरिनेछ साथै वडामा स्वास्थ्य सेवको पहुँच नपुगेका स्थानहरुमा सामुदायिक स्वास्थ्य एकाई तथा समुदायमा आधारित स्वास्थ्य सेवा विन्दु स्थापना गरिनेछ । स्वास्थ्य चौकीहरु, एकाई तथा विन्दुहरुको सु सञ्चालन, क्षमता विकास तथा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुको क्षमता विकासमा सहयोग पुऱ्याउने लगायत समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासको लागि विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरु तथा सरकारी निकायसँग साभेदारी तथा सहकार्य गर्दै कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ज्वालामुखि गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सबै शिक्षण संस्थाहरुको सूचि तयार गरी उक्त संस्थाहरुको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने पद्धति शुरु गरिनेछ । सामुदायीक विद्यालयहरुमा प्रभावकारी प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र तथा पूर्व प्राथमिक कक्षा सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । ति केन्द्रहरुमा बालमैत्री गाउँ स्थापनाको सूचक वमोजिम कृयाकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालय भर्नादर बृद्धि गर्ने तथा कक्षा छोडने दर न्यून गर्न विद्यालय भर्ना अभियान र विद्यालय जानका लागि प्रेरित गर्न विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथै सरकारी, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाको सहयोग, समन्वय र सहकार्यमा औपचारिक

शिक्षाबाट बञ्चित बालबालिका तथा बयस्कका लागि अनौपचारिक शिक्षाको कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।

- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हरेक वर्ष एस ई ई मा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने सामुदायिक विद्यालयका छात्र/छात्रा १/१ जनालाई सम्मान गरिनेछ ।
- एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, द्वन्द्व पिडित, घरवार विहिन, तथा अति गरिब लगायत आर्थिक सामाजिक रूपमा पछाडि परेका परिवारका सदस्यहरूलाई स्वरोजगार मूलक तालिम सञ्चालन गर्नका लागि बजेटको विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- भुक्तम्पबाट क्षति भएका विद्यालय तथा स्वास्थ्य चौकी भवनहरूको पुननिर्माणको लागि राष्ट्रिय पुननिर्माण प्राधिकरणसँग समन्वय गरी तदारुकताका साथ उक्त भवनहरू निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- विद्यालयमा गुणस्तरिय शैक्षिक वातावरण स्थापना गर्न सुरक्षित भवन, पर्याप्त फर्निचर, पुस्तकालय, शैक्षिक सामग्री, प्रयोगशाला, खानेपानी, छात्रछात्राका लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय, खेलकुद सामग्री तथा व्यवस्था जस्ता न्यूनतम पूर्वाधारमा ध्यान दिइ गुणस्तरिय पठनपाठन कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ । यसको लागि आवश्यक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।
- लक्षित वर्गहरूलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउन र विकासमा सहजिकरणको भूमिका निर्वाह गर्न आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकामा महिला समन्वय समिति, युवा संजाल, बालबालिका समन्वय समिति, दलित, आदीवासी जनजाति समन्वय समितिहरू गठन गरिनेछ । यी समन्वय समितिहरूले लक्षित वर्गको लागि सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मुल्याङ्कनमा सहयोग पुऱ्याउनेछन् ।
- साविक गा.वि.स.मा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तरोन्ती गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- महिला स्वयंसेविकाहरूको कार्यलाई प्रोत्साहित गर्दै प्रजनन् स्वास्थ्य सुदृढीकरणमा जोड दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको भोगोलिक बनावटलाई दृष्टिगत गरी वेमौसमी तरकारी खेती, पुष्प खेती पशुजन्य उत्पादनका लागि कृषकलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषिलाई व्यावसायिक बनाउन खोज अनुसन्धान गर्ने र एक गाउँ एक उत्पादन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ
- कृषि उपज संकलन तथा विज भण्डारण (Seed Bank) स्थापना गरी गैसस एवं नीजि संस्थाहरूको साभेदारीलाई अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- डेरी पकेट कार्यक्रम तथा व्यावसायिक पशुपालन कार्यक्रमको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- गोठ सुधार, नश्ल सुधार जस्ता कार्यक्रमलाई अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाका योजना तर्जुमा गर्दा गरिवी निवारणमा सघाउ पुग्ने, रोजगारमूलक, छोटो समयमा सम्पन्न भई प्रतिफल दिने, कम लगानीबाट बढी जनसंख्यालाई लाभ पुऱ्याउने, तथा जनसहभागिता जुट्न सक्ने किसिमका आयोजनालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- महिला समुह तथा महिलाद्वारा संचालित सहकारी संस्थाहरूको क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ ।

- विपन्न लक्षित समुहका लागि आयमुलक तथा सीपमुलक कार्यक्रम गैरसरकारी संस्था समेतको साभेदारीमा संचालन गरिनेछ ।
- बाल विकास केन्द्र र विद्यालयस्तरमा गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न बाल मैत्री पूर्वाधार तथा भौतिक निर्माणमा जोड दिईनेछ ।
- प्राथमिक उमेर समुहका सम्पूर्ण बालबालिकाहरुलाई विद्यालय भर्ना गराउन वडासदस्य मार्फत प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- महिला हिंसा विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- लैङ्गिक समानता सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- विकास निर्माण कार्यकमा महिलाहरुको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- ज्वालामूखी गाउँपालिकालाई बालमैत्री गा.पा. घोषणा गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सबै वडामा बाल संरक्षण समिति तथा बाल क्लबका गठन र विस्तार गरि बालबालिकाको हक अधिकार स्थापित गर्नको लागि विकास निर्माणका हरेक निर्णयमा बालबालिकाको अर्थ पूर्ण सहभागिता अनिवार्य गरिनेछ ।
- आदिवासी जनजातिहरुको संस्कृति तथा परम्परा संरक्षण, जनजातिहरुका साँस्कृतिक स्थल तथा सम्पदाहरुको संरक्षणका लागि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- विभिन्न जातजाति, भाषाभाषी, धर्म संस्कृति र परम्परामा आधारित मठ मन्दिर, विहार जस्ता सम्पदा तथा असल संस्कृतिको प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ
- दलित वर्गको समग्र आर्थिक उन्नतिका लागि परम्परागत पेशालाई आधुनिकीकरण गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- दलितहरुको समान हक र अधिकारको प्रवर्द्धन निर्णय प्रकृत्यामा समेत समावेशीकरण र उनीहरुको संस्थागत सञ्जाल विकास गर्न जोड दिइनेछ ।
- सबै योजनामा लाभान्वित हुने दलित वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा रहेका संभावित पर्यटकीय स्थलहरुको पहिचान गरी पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरी सोही अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- पर्यटन प्रवर्द्धनका निमित्त मुख्य आधारको रुपमा रहेको होटल व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्न उपयुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने पहल गरिनेछ ।
सञ्चालन गरिनेछ ।
- फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुलाई लक्षित गरी सशक्तिकरण कार्यक्रमहरु तथा आय आर्जनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- युवाहरुका लागि स्वरोजगारमुलक सीप तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक जग्गालाई खेलकूद मैदानमा रुपान्तरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुनै पनि गैरसहकारी संस्थाले कार्यक्रम गर्नु पुर्व अनिवार्य रुपमा गाउँपालिका संग अनुमति लिनुका साथै सम्झौता गरेर मात्र कार्यक्रम अगाडि बढाउनु पर्ने निति अवलम्बन गराउने ।
- गाउँपालिकाको उपयुक्त स्थानमा एक प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्ने ।

- सवै वडा तह सम्म सञ्चालित विद्यालयहरुमा गुणस्तरिय शिक्षाको प्रत्याभुत गर्ने ।
- बाल मृत्युदर उल्लेखनिय रुपमा घटाउन आवश्यक नीतिहरु तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- मातृ मृत्युदरमा उल्लेखनिय रुपमा कमि गर्न आवश्यक नीति तथा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- बालविवाह न्यूनिकरण गर्नुका साथै शत प्रतिशत साक्षर बनाउने नीति लिईनेछ ।
- विद्यालय सम्म सवै बालबालिकाको पहुच पुग्ने गरी नीति बनाईने छ ।
- यस गाउँपालिका भित्रका सवै माध्यामिक विद्यालयहरुका विद्युतीय हाजिरी प्रणालीलाई लागु गरिनेछ (कर्मचारी तथा शिक्षक)।
- सवै विद्यालयहरुमा पिउने पानीको परिक्षण र सो को आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने ।
- बाल विवाह न्यूनीकरण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिने ।
- बालबालिकाहरुको पोषणको स्थिती कमजोर देखिएकोले कुपोषण हटाउने प्रकारका कार्यक्रम तयार गर्न प्राथमिकता दिने ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र उच्च शिक्षा सञ्चालन गर्ने क्याम्पस, तालिम केन्द्र जस्ता प्राज्ञिक विषयहरु सञ्चालनमा इच्छा जाहेर गर्ने राष्ट्रिय स्तरका निकायहरूसँग सहकार्य गर्ने नीति गाउँपालिकाले लिने छ । यसको लागि यसै बर्ष देखि सार्वजनिक नीजी साभेदारीको अवधारणा अगाडि बढाइनेछ ।
- यस गाउँपालिकालाई विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्थानीय तहहरूसँग भगिनि सम्बन्ध कायम गर्ने नीति लिइनेछ । यस कार्यमा यस गाउँको विशेषता र विशेष पहिचान उजागर हुने गरी प्रकाशन सामाग्री तथा डकुमेन्टी तयार गरिने छ । साथै राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध विस्तार गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र संचालन हुने प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा गाउँघर क्लिनिकहरु र खोप क्लिनिकहरुको भवन निर्माण गरि सेवा व्यवस्थापनमा जोड दिईनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने निकायहरुमा नियमित र प्रभावकारी एवं गुणस्तरिय सेवा संचालनका लागि दक्ष प्राविधिक कर्मचारी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सवै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा किशोरकिशोरी मैत्री प्रजनन् स्वास्थ्य सेवा क्लिनिक संचालन गरिनेछ ।
- सवै वडामा भएका विद्यालयहरुमा विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम संचालन (विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण, महिनावारी सरसफाई, सेनिटरी प्याड वितरण, पोषण, परिवार नियोजन, सरुवा रोग, खोप आदि) गरि स्वास्थ्य सम्बन्धि सचेतना प्रदान गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको कोषको अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास तथा दीर्घ सेवा विदाईलाई व्यवस्थित बनाईनेछ ।
- स्वास्थ्य सम्बन्धि विभिन्न दीवशिय कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

- स्वास्थ्य शिक्षा, सुचना तथा संचार सामग्रीहरूको छपाई, तयारी, प्रकाशन तथा वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्वास्थ्य सम्वन्धि सचेतना फैलाउन सडक नाटक, प्रदर्शनी, तालिम, क्षमता विकासका गतिविधिहरू साथै आवश्यकता अनुसारको रेडियो कार्यक्रमहरू संचालन गरि स्वास्थ्य सम्वन्धि विविध विषयमा सामाजिक सचेतीकरण गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सम्वन्धि विभिन्न घुम्ती शिविरहरू (आँखा, नाक, कान, घाँटी, सामान्य चिकित्सा, छाला) लगायत परिवार नियोजन सम्वन्धि शिविरहरू संचालन गरि स्वास्थ्य सेवाको पहुँच वृद्धि गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सम्वन्धि सेवाहरूको प्रगतिको नियमित रूपमा अर्धवार्षिक र वार्षिक समिक्षा गरि सहभागिमुलक योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका नसर्ने रोगका विरामीहरूको लगत संकलन गरि समय समयमा परिक्षण शिविर, औषधी उपचारको सहज व्यवस्था र सकारात्मक जीवनशैली सम्वन्धी सचेतना शिक्षा साथै उपचार सहूलियतको लागि कोषको स्थापना गरिनेछ तथा नसर्ने रोग सम्वन्धी सामाजिक सचेतनामुलक कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिईनेछ ।।
- स्वास्थ्य उपचारमा सहज पहुँच स्थापना गर्न स्वास्थ्य विमा संभाव्यता अध्ययन गरि सो को कार्यान्वयनमा विशेष जोड दिईनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरमा कार्यरत विभिन्न संघ संस्थाहरूसँगको समन्वयमा वडा स्तरमा एकिकृत सामुदायिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालनमा ल्याईनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूवाट आमा समुहमा नियमित पोषण प्रवर्द्धन लगायत अन्य स्वास्थ्य प्रवर्द्धन तथा सरसफाईका कार्यक्रमहरू संचालनमा जोड दिईनेछ ।
- गाउँपालिकाका सवै वडाहरूलाई क्रमशः घरमा सुत्केरी शुन्य (शत प्रतिशत संस्थागत सुत्केरी गराउने) वडा घोषणाका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गरि गाउँपालिकालाई शत प्रतिशत संस्थागत सुत्केरी गराउने गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरूमा पूर्ण खोप सुनिश्चितता र दीगोपनाको लागि आवश्यक कार्यहरू प्राथमिकताका साथ संचालन गरिनेछ ।
- आमा समुहहरूको प्रभावकारी संचालनको आमा समुह संजाल निर्माण गरि समुहको वचत तथा ऋणलाई वडा स्तरमा भएका सहकारी मार्फत परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- छिटो विवाह, कम उमेरमा गर्भवती हुनेको संख्या घटाउनको लागि सामुदायिक परिचालन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- बाल क्लवहरु, आमा समुहहरु र समुदाय स्तरमा भएका अन्य समुहहरुको प्रभावकारी परिचालन गरि प्रतिकारात्मक र प्रवर्द्धनात्मक स्वास्थ्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरु संचालन गरिनेछ ।
- सबै वडामा संचालनमा रहेको सुरक्षित प्रसुती सेवालाई व्यवस्थित बनाईनेछ । प्रसुती प्रतिक्षालय घर, आकस्मिक सुरक्षित प्रसुती कोष साथै जन्म केन्द्रको लागि आवश्यक औजार तथा उपकरणको सहज व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्यहरु गरिनेछ ।

ग) वातावरण तथा विपद ब्यबस्थापन

- यस ज्वालामुखि गाउँपालिकाको समग्र विकास र प्रगतिसँग वातावरण जोडिएको हुँदा यस गाउँपालिकालाई वातावरण मैत्री गाउँ घोषणा गर्ने गरी यसै आ.व. ०७४।०७५ बाटै वातावरण मैत्री विकास निर्माणका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने नीति तय गरी लागु गरिने छ ।
- वातावरण मैत्री गाउँ बनाउन आवश्यक पर्ने स्रोत साधन तथा प्राविधिक सहयोगलाई विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकायसँग सहकार्य तथा साभेदारीमा विविध कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- विकासलाई विपद जोखिमसँग जोडी विपद प्रतिरोधात्मक संरचनाको निर्माण गर्ने नीतिलाई तदारुकताका साथ अगाडि बढाइने छ । विपदका सम्भावित क्षेत्र पहिचान गरीने छ ।
- विपदको समयमा उद्धार गर्न हरेक वडामा एक तालिम प्राप्त विपद उद्धार समुह गठन गरिने छ । उक्त समुहलाई विपदमा उद्धार गर्ने आवश्यक सामग्री समेत उपलब्ध गराइने छ ।
- पूर्ण सरसफाई युक्त र घरभित्रको धुँवावाट प्रदुषण मुक्त गर्न प्राथमिकताका साथ कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायीक वन उपभोक्ता समिति तथा जिल्ला वन कार्यालयको संयुक्त प्रयासमा एक वडा एक नर्सरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- प्लाष्टिक भोला निषेधित क्षेत्र तथा पुर्ण सरसफाइयुक्त क्षेत्र निर्माणको नीति लिइनेछ ।
- विपद तथा प्रकोपको समयमा हेलीकप्टरबाट पनि उद्धार गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई महशुस गरी गाउँपालिकाका कर्मिमा ४ स्थानमा हेलीप्याड निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।
- गाउँ सरसफाइ, फोहरमैला संकलन, बर्गीकरण, ढुवानी र अन्तिम निस्कासन गर्नका लागि उपयुक्त स्थानको ब्यवस्था, त्यसको विकास ब्यवस्थापन र फोहोरमैलालाई श्रोतको रुपमा उपयोग गर्न आवश्यक ब्यवस्था मिलाइनेछ ।
- फोहरमैला उत्पादनको स्रोतमै उपयुक्त ब्यवस्थापन गरी फोहोरमैला बर्गीकरण, कम्पोस्टिङ्ग, पुनः प्रयोग तथा पुनः उपयोग सम्बन्धी ब्यवस्था मिलाउन गाउँपालिका भित्र कार्य गर्ने विभिन्न गैर सरकारी संस्था, सामाजिक संस्थाको सहभागितामा सामाजिक परिचालन र जनचेतना अभिवृद्धि मार्फत पहल गरिनेछ ।
- फोहोरमैला संकलन र ब्यवस्थापन कार्यलाई दिगो तुल्याउन निजी संस्थालाई संलग्न सार्वजनिक नीजि साभेदारी अगाडी बढाइनेछ ।

- फोहोरमैलालाई घरघरमा बर्गीकरण गरी आफै व्यवस्थापन गर्न उत्प्रेरित गर्ने कार्यलाई अभियानका रूपमा ल्याइनेछ ।
- पानीको स्रोत गाउँपालिका स्थित संपूर्ण पानीको स्रोतको सर्वे एवं संरक्षण गर्ने निति लिइ तथ्याङ्क संकलन गरिनेछ ।
- विकास योजना संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गर्ने परिपाटीलाई संस्थागत गर्दै लैगिनेछ ।
- एक वडा एक पोखरी निर्माण, एक वडा एक पार्क, एक वडा एक बालवाटिका पार्क निर्माण गरिनेछ । गाउँको सार्वजनिक जग्गामा सार्वजनिक पार्क/बोटानिकल गार्डेन निर्माण गरी सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण गरिनेछ ।
- ज्वालामूखी खोलाको संरक्षण, पानीका मुहान संरक्षण, ताल, कुवा, धारा आदिको संरक्षणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका विभिन्न डाडाँहरूमा जमिनमूनिको पानी विद्युतीय माध्यमबाट वाहिर निकाली खानेपानी साथै सिंचाईलाई सहज अवस्था सिर्जना गर्ने कार्यमा प्राथमिकताका साथ काम गरिनेछ ।
- वस्तीमुनिको मुलको पानी लिफ्ट सिस्टमबाट माथि तानी वस्ती स्तरमा सहज वितरणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- वातावरणमैत्री विकास पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- भू-क्षय, वाढी, पहिरो, आगलागी, डढेलो नियन्त्रणका लागि विभिन्न संघसस्थाहरूसँगको समन्वयमा कार्यक्रम संचालन गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
- प्राकृतिक प्रकोप (चट्याङ्ग, वाढी पहिरो, हावाहुरी, भूकम्प आगलागी डढेलो) नियन्त्रणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- वातावरणमा महत्वपूर्ण भूमिका रहने एक गाउँ एक पोखरीको अवधारणालाई विवरण एकिकन गरी अनिवार्य रूपमा कार्यान्वयन गर्ने ।
- गाउँपालिका तथा वडामा एकिकन गर्नुपर्ने खुला क्षेत्रको अवधारणालाई अनिवार्य पहिचान गर्ने ।
- सडक निर्माण कार्य गर्दा वायो इन्जिनियरिङ प्रविधि लाई अनिवार्य अबलम्बन गरि वातावरण वचाउ तर्फ विशेष ध्यान दिइनेछ ।

घ) आर्थिक विकास

- नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय तहलाई दिएको २२ वटा अधिकार क्षेत्र भित्र रही स्रोत परिचालनलाई समतामुलक, प्रगतिशिल र न्यायपूर्ण पद्धती अपनाई कर तथा राजश्व निर्धारण गरिने छ । सबै सरोकारवाला करदाताहरूको सहभागितामा राजश्व अभिवृद्धि गरी कुल बजेटमा आन्तरिक आम्दानीको हिस्सालाई बढाइदै लैगिने छ ।
- गाउँपालिकाले राजश्व सुधार कार्ययोजना (Revenue Improvement Action Plan) तयार गरी थप राजश्वका क्षेत्रहरूको पहिचान गर्दै आगामी बर्ष देखि राजश्व अभिवृद्धि गर्ने तर्फ उत्तुम्ख गरिने छ ।
- एकिकृत सम्पति कर लागु गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरी सो कार्यको शुरुवात गरिनेछ ।

- ज्वालामुखि गाउँपालिका क्षेत्र तरकारी तथा फलफुल उत्पादनको दृष्टीकोणले पनि राम्रै सम्भावना बोकेको क्षेत्र भएको हुँदा विभिन्न प्रकृतिको कृषि उत्पादनलाई मध्यनजर गरी सिंचाईको सुविधा उपलब्ध गराउन आवश्यक प्लाष्टिक पोखरी, आकासे पानी संकलन ट्याङ्क, स्प्रिंकल सिंचाई, थोपा सिंचाई जस्ता उपयुक्त सिंचाई प्रविधिको लागि बजेट विनियोजन गरिएको छ । यसबाट कृषि उत्पादनलाई थप टेवा पुग्ने आशा लिएको छु ।
- कृषि उत्पादन राम्रो हुने क्षेत्रको पहिचान गरी उक्त क्षेत्रहरूलाई एकल कृषि उत्पादन पकेट क्षेत्र घोषणा गरिनेछ । सोको लागि माटो परिक्षण गर्न कृषि प्रवर्द्धन र विकास गर्न बजेटको विनियोजन गरिएको छ ।
- तरकारी तथा फलफुल विक्रि र संकलनको लागि तरकारी तथा फलफुल संकलन तथा विक्रि केन्द्रको स्थापना गरिनेछ । यसको लागि अन्य विषयगत निकायसँग समन्वय गरी कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
- उद्यमशिलता विकास गर्न उद्यम विकास कोष स्थापना गर्न पहल गरिनेछ । गाउँपालिकाक्षेत्र भित्रका उद्यमीहरूले उत्पादन गरेका सामाग्रीहरूको विक्रि वितरणको लागि साभ्ता सुविधा केन्द्र, लघु, साना तथा घरेलु उद्योगहरूबाट उत्पादित सामान विक्रिको वितरणको नजिकको बजारमा सञ्चालित विक्रि कक्ष समन्वय गरी उत्पादित वस्तुको प्रवर्द्धनमा जोड दिइने छ ।
- यस गाउँपालिकाक्षेत्रमा रहेका वन तथा सार्वजनिक क्षेत्रलाई सार्वजनिक नीजी साभ्केदारी कार्यक्रमको अवधारणा अनुसारको नीति तय गरी उक्त क्षेत्रमा कृत्रिम ताल, बोटानिकल पार्क सहितको मनोरञ्जन पार्कको विकास गरी आन्तरिक तथा वाष्तीय पर्यटकको गन्तव्य स्थलको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ । यसको लागि आवश्यक नीति गाउँ पालिकाले तय गर्नेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सहकारीहरूको सूचना अद्यावधिक गरी सहकारीलाई नियमन गर्दै उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ, यसको लागि गाउँपालिका स्तरिय संघ बनाई सहकारी प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा सञ्चालित साना तथा घरेलु उद्योगहरूको सूचि तयार गरिनेछ, उक्त उद्योगहरूलाई गाउँपालिकामा दर्ता गराई त्यस्ता उद्योगहरूको प्रवर्द्धनमा गाउँपालिकाले सहजिकरण गर्ने गरी कार्यक्रम तथा योजनाहरू सञ्चालन गर्नेछ ।
- गाउँपालिकाको राजश्वका दर तथा क्षेत्र निर्धारण गर्दा प्रचलित ऐन नियम तथा कार्याविधिको अधीनमा रही राजश्व परामर्श समितिको सिफारिसको आधारमा गरिनेछ ।
- राजस्व सम्बन्धी संभाव्यता अध्ययन कार्य यसै वर्ष अगाडि बढाइनेछ । राजस्वसम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनका लागि कर प्रणालीलाई व्यवस्थित, वैज्ञानिक बनाइनेछ । एकीकृत सम्पत्ति करलाई व्यावहारिक, वैज्ञानिक र न्यायोचित किसिमले लागू गर्न आगामी वर्षदेखि लागू गरिनेछ ।
- करको दायरा फराकिलो बनाउन नयाँ करका क्षेत्र पहिचाहनमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- गाउँपालिकामा रहेका संभावित पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान गरी पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरी सोही अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- पर्यटन प्रवर्द्धनका निम्ति मूख्य आधारको रूपमा रहेको होटल व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्न उपयुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने पहल गरिनेछ ।

- गाउँपालिकाको आन्तरिक आयको बृद्धि गर्नका लागि राजस्व संभाव्यता अध्ययन समिति गठन गरि आय बृद्धिका लागि जोड गर्ने ।
- यस गाउँपालिकाको विशेष पहिचान बोकेको उत्पादनको खोजी गरी सो को वजारीकरण गर्दै यसका उत्पादनहरूलाई अझ गुणस्तरीयता प्रदान गर्न विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघ सस्था तथा नीजी क्षेत्रसँगको सहकार्यलाई अगाडि बढाइने छ । यसको लागि आवश्यक श्रोतको व्यवस्था गरिनेछ ।

ड) सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास

- नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय तहलाई दिएको अधिकारको पूर्ण उपयोग तथा परिपालना गर्न गाउँपालिकाको लागि उपयुक्त नियम, विनियम तथा कार्यविधि र निर्देशिकाहरू तयार गरी लागु गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो बनाउन हाल गाउँपालिकाको आफ्नै भवन नभएको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै यसै आ.व.बाट जग्गा प्राप्तीको लागि पहल तथा भवन निर्माणको डिजाइन गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।
- हाल यस गाउँपालिका केन्द्र रहेको स्थान बस्तीले भरिएको र सार्वजनिक जग्गा नभइरहेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै यसै क्षेत्रमा गाउँपालिका भवन निर्माण गर्न निर्वाचित गाउँकार्यपालिका प्रतिवद्ध छ । सोको लागि यसै क्षेत्रका दाताबाट गाउँ पालिका भवन निर्माण लागि जग्गा उपलब्ध गराउन आह्वान गर्दछु । जग्गा उपलब्ध गराउने दाताको नाममा गाउँपालिका भवनको नामाकरण गरिने व्यहोरा समेत यस सम्मानित गाउँसभाको बैठकबाट आह्वान गर्दछु ।
- वडा कार्यालयहरूको क्षमता विकास गरी आधारभुत सेवाहरू त्यहीबाट उपलब्ध गराउन आवश्यक भौतिक तथा संस्थागत पूर्वाधारको विकास गर्न तदारुकता दिइनेछ । यसको लागि आवश्यक बजेट र जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट सञ्चालन हुने सबै प्रकारका योजना, आयोजना तथा कार्यक्रमको नियमित अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्दै उक्त कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण जस्ता कार्यहरूबाट पारदर्शिता एवम् स्थानीय शुसासन कायम गरिनेछ । गुनासो सुन्ने र समाधान गर्ने परिपाटिको विकास गर्न गाउँपालिका भित्र गुनासो सुन्ने अधिकारी तथा गुनासोको कारवाही गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । चौमासिक रुपमा नतिजामूलक अनुगमन तथा मुल्याङ्कनको सिद्धान्त अनुसार योजनाहरूको अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरी गाउँकार्यपालिका बोर्ड बैठकमा प्रस्तुत गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नागरिकको सूचनाको हकलाई प्रत्याभुत गर्न सूचनामा सहज पहुँचको सुनिश्चितता गर्न आवश्यक संयन्त्रहरूको विकास गरिने छ । खुला सरकारको अवधारणाको विकास गर्दै सामाजिक सञ्जाल, वेब साइट तथा अन्य विद्युतिय प्रविधिहरूको विकास र विस्तारमा जोड दिइने छ ।
- उपभोक्ता हित संरक्षणको लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गरी गाउँ स्तरिय उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चको गठन गरिने छ । सबै प्रकारका वस्तु विक्री गर्ने पसलहरूमा गुणस्तरिय वस्तु विक्री गर्ने सुनिश्चीतता सहित मूल्य सूचि राख्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- गाउँपालिकाबाट सम्पादन हुने न्यायप्रणालीलाई सरल, सहज र सबैको पहुँचमा पुचाइने छ । वडाहरूमा मध्यस्थता र सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना गर्दै उनीहरूको क्षमता

विकास र परिचालन गरिने छ । गाउँपालिकाको उपप्रमुखको संयोजकत्वमा गठन हुने न्यायिक समितिको क्षमता विकास गर्दै श्रोत साधनयुक्त बनाई क्षेत्राधिकार भित्र रहि न्याय सम्पादन गरिनेछ ।

- गाउँपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय र गाउँ क्षेत्रका सबै सार्वजनिक निकायहरूमा नागरिक वडा पत्र स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । तोकिएको समयमा सेवा प्रवाह गर्न तोकिएको कर्मचारीलाई वढि जिम्मेवार र जवाफदेही बनाइने छ ।
- सेवा प्रवाहको हरेक क्षेत्रमा प्रविधिको विकास तथा विस्तार गरिनेछ । बढी भन्दा बढी कम्प्युटर प्रविधि अपनाइ कागजी कामलाई कम प्रयोग गर्ने परिपाटीको विकास गर्दै लगिने छ । यसको लागि मोबाइलबाट आवेदन दिने अवधारणालाई अगाडि बढाइने छ ।
- आगामि आ.व.देखि उत्कृष्ट कार्य गर्ने गाउँपालिकाका कर्मचारी तथा संस्थाको पहिचान गरी पुरष्कृत गर्ने परिपाटीको विकास गरिने छ । त्यसै गरी उत्कृष्ट शिक्षक, उत्कृष्ट सामाजिक परिचालक, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, आमा समुह, महिला समुह, सहकारी, वन समुह, कृषक समुह, टोल विकास समुह, निर्माण व्यवसायी, उपभोक्ता समिति लाई पनि पुरष्कृत गरिने छ ।
- सरकारी निकायहरूबाट जनतालाई उपलब्ध गराइने सेवा सुविधाको विस्तृत विवरण समावेश भएको गाउँपालिकाको नागरिक वडापत्र तयार गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा संचालन हुने कार्यक्रमहरूलाई अभि प्रभावकारी, पारदर्शी बनाउन सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण नागरिक अनुगमन, प्रगति समीक्षामार्फत् सुशासनमा जोड दिइनेछ ।
- कार्यालयबाट सम्पादन हुने कार्यलाई आधुनिक सूचना प्रणाली (web site) को माध्यमबाट सुसूचित गरिनेछ ।
- जनतामा प्रवाह गरिने सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन सो कार्यमा संलग्न जनशक्तिको क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- क्षमता विकासका लागि आवश्यक गोष्ठी, तालिम, प्रशिक्षण कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ
- पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूको आचारसंहिता तयार गरी लागु गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको प्रशासनिक ब्यवस्था, सांगठनिक संरचना र संस्थागत प्रणालीलाई भरपर्दो, चुस्त दुरुस्त, विश्वासनीय र प्रभावकारी, बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हुने जन्म, मृत्यू, विवाह, बसाँइ सराइ, र सम्बन्ध विच्छेद जस्ता ब्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने, तथा प्रमाणपत्र दिने कार्यका अतिरिक्त, गाउँपालिकाबाट गरिने नाता प्रमाणित, जन्म मिति प्रमाणित, अविवाहित प्रमाणित तथा अन्य सिफारिस जस्ता सेवालाई छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाउनका लागि गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयका कर्मचारीको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका सबै वडा कार्यालयमा सोलार र इन्टरनेट जडान गरि गा.पा.का संपूर्ण वडालाई समय सापेक्षा प्रविधिमैत्रि वडा कार्यालय बनाइनेछ ।
- ब्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यक्रम ४ वटा वडाबाट अनलाइन दर्ता गर्ने कार्य थालनी भैसकेको छ भने बाकी ३ वटा वडाबाट पनि अविलम्ब Online Entry अनिवार्य गरिनेछ ।

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको तथ्याङ्क Online Entry गरि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरिने कार्यलाई थप प्रभावकारी, व्यवस्थित, भरपर्दो र वैकिंग प्रणाली मार्फत वितरण गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र उपभोक्ता समिति मार्फत गरिने कार्यलाई प्रभावकारी, पारदर्शी, छिटो छरितो र सहजीकरणका लागि उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाई कार्य थालनी पूर्व अनिवार्य रूपमा अभिमुखिकरण तालिम दिइनेछ।

च) विधेयक एवं ऐन नियम :

- नेपाल सरकारका प्रचलित कानून ऐन नियम संग नबाभिने गरि गाउँकार्यपालिका र गाउँसभा बाट आवश्यक ऐन नियम बनाइने छ।
- गाउँपालिका तथा वडापालिका बाट सम्पादन हुने दैनिक तथा दिर्घकालिन कार्य लाइ बैधता दिनका लागि विधेक समिति समेतको सिफारिशमा आवश्यक ऐन नियम बनाइने छ।

आदरणीय अतिथि महानुभावहरु,

योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा त्यसको सफल कार्यान्वयन गर्नु हाम्रो लागि चूनौतिको विषय हो। अर्को तर्फ योजनाको कार्यान्वयन गर्दा त्यसको गुणस्तर कायम गर्ने तथा समयमा नै सम्पन्न गर्नु पनि त्यतिकै चूनौतिको विषय रहेको छ। विकासका कार्यक्रम केकति सम्पन्न गचौ भन्दा पनि त्यसबाट नागरिकको जिवनमा हामीले के कति परिवर्तन ल्यायौं, त्यो नै महत्वपूर्ण विषय हो। भावी दिनमा सम्बृद्ध ज्वालामुखि गाउँपालिकाको निर्माण गर्न सबै राजनैतिक दल, नागरिक समाज, नीजी क्षेत्र, पेशागत संस्थाका महानुभावहरु, शिक्षक, पत्रकार लगायत सबै ज्वालामुखि गाउँपालिका बासीहरु मा हार्दिक अपिल गर्दछु।

अन्तमा १५ वर्ष पछि स्थानीय तहले आफ्नो विकास निर्माणका योजना आफै बनाई, आफ्नो स्थानको विकास आफैले गर्ने शुरुवातको यस विशिष्ट अवसरमा हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी पाल्नु भएका अतिथि ज्यूहरु तथा गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु, राजनैतिक दलका पदाधिकारीहरु, विषयगत कार्यालयका कर्मचारी साथीहरु, सञ्चारकर्मी साथीहरु, विभिन्न पेसा, क्षेत्र र समुदायको प्रतिनिधित्व गर्दै यस समारोहमा उपस्थित हुनु भएका महिला तथा सज्जन बृन्दमा म र ज्वालामुखि गाउँ पालिकाको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद

विनोदराज तिमल्सीना

अध्यक्ष

ज्वालामुखि गाउँपालिका